

FONDACIJA ZA STIPENDIRANJE ROMA

periodični elektronski informator, Broj 27, godina III, E-mail: fsr@cg.yu ; www.isi-mne.org
urednica: Biljana Alković; adresa: Njegoševa 36/I, 81000 Podgorica, Crna Gora

NEIMARI BOLJEG ŽIVOTA

STRUČNIM OSPOSOBLJAVANJEM DO POSLA

Sredinom juna u Podgorici, u Srednjoj građevinsko-geodetskoj školi „ing. Marko Radović“, održana je svečanost na kojoj su promovisani uspješni polaznici višemjesečne obuke za jednostavna građevinska zanimanja koju su pohađali i nezapošljena lica romsko-egipćanske nacionalnosti iz Podgorice, inače uredno evidentirana kod nacionalnog Zavoda za zapošljavanje (ZZZ Crne Gore).

Riječ je dvadesetak Roma i Egipćana iz Podgorice, koji su učesnici projekta „Druga šansa“ koji zajednički implementiraju ZZZ Crne Gore, Centar za stručno obrazovanje, njemačka međunarodna organizacija za obrazovanje odraslih „DVV International“ i Fondacija za stipendiranje Roma – Institut socijalne inkluzije (FSR-ISI) pod pokroviteljstvom Evropske unije a posredstvom Evropske agencije za rekonstrukciju.

Grupe polaznika su bile mješovitog etničkog sastava i lica neromske nacionalnosti pokazala su priličnu strpljivost i solidarnost i time značajno podstakla proces istinske socijalne inkluzije Roma. Takođe, realizatori projekta „Druga Šansa“ uvjereni su da je ovaj pristup značajan ne samo sa aspekta inkluzije već i samog kvaliteta stručnog osposobljavanja. Jedan broj lica nije imao dovoljno kapaciteta da prati teorijski (posebno) i praktični dio obuka a veoma je često, tokom obuka, bio izražen problem nerazumijevanja termima i generalno terminologija, zbog oskudnog rječnika polaznika. Prema riječima **Senada Sejdovića**, koordinatora stručnih obuka u FSR-ISI, problem je rješavan kroz intenzivno uključivanje romskih medijatora/asistenata tokom svih obuka. Senad Sejdović dodaje da je FSR-ISI organizovala svakodnevne monitoring posjete svim programima stručnih obuka, posebno u cilju praćenja kvaliteta programa, poštovanja nastavnog plana i programa, broja časova, odnosa neroma prema Romima i odnosa nastavnog kadra prema polaznicima i praćenja redovnosti pohađanja stručnih obuka.

Centar za obuku ZZZ, koji djeluje u sklopu Građevinske škole, prvo je organizovao teoretski a potom i praktični dio ispita i svi kandidati, koji su stekli mogućnost za pristup, položili su ispit. Polaganju su prisustvovali i predstavnici CSO. Ovim su u funkciju stavljeni i programi obuka kreirani za specifičnosti određenih grupa, kao što su Romi. ZZZ Crne Gore prilikom praktičnih ispita organizovao je i prisustvo jednog broja poslodavaca. Jedno lice romske nacionalnosti, obučeno za poslove molera, zapošljeno je na probni rad od tri mjeseca što je predstavljalo i prvu potvrdu efekata ovog zaista korisnog projekta.

Inače, u Podgorici, u programe stručnih obuka uključeno je blizu 50 lica i to za sljedeća zanimanja: umjetničko zanatstvo, frizeri/ke, vodoinstalateri, moleri, keramičari i komunalni higijeničari. U Nikšiću ukupno 15 lica pohađa programe stručnih obuka i to za zanimanja automehaničar, komunalni higijeničar, kuvarica i kuvar te frizerka i frizer. Oni su takođe završili program informatičkog opismenjavanja.

Biljana Alković

Izlaganje gospođe **Nade Radovanić**, direktorke Centra za ljudske resurse Zavoda za zapošljavanje Crne Gore

SVE U FUNKCIJI ZAPOSŁJENJA

Danas će uvjerenje o stečenom znanju iz oblasti građevinskih zanata keramičara, instalatera, montera suve gradnje i molera dobiti vas 26-oro, koji ste u proteklih 2 mjeseca dobili kvalitetna znanja i stekli solidne vještine u radu, u sklopu zanimanja za koje ste se obučavali.

Zajedno sa vama, do sada je više od 160 nezapošljenih, različitih starosnih dobi, različitih zanimanja ili bez zanimanja, za dvije i po godine rada Centra za obuku Podgorica, prošlo ovu obuku. Ogromni deficit radne snage, kao i veliki broj nerezidenata, odnosno radne snage koja dolazi iz zemalja okruženja, veliki broj nezapošljenih bez zanimanja ili sa zanimanjima za koje na tržištu više ne postoji tražnja, kao i mala upisnost na zanate u srednjim stručnim školama, podstakla je osnivanje ovakvog i ovakvih Centara. Kroz sporazum o saradnji Zavod za zapošljavanje sa Građevinsko – geodetskom školom iz Podgorice, septembra 2005. godine osnovan je Centar za obuku građevinskih zanimanja. Njegova uloga je da zadovolji potrebe, na jednoj strani formalnog a na drugoj neformalnog obrazovanja, kroz obuku nezapošljenih. Škola je stvorila visoko kvalitetne prostorne uslove a Zavod kroz opremu učinio da danas imamo sve standarde za praktičan rad. Sve je koncipirano tako da kandidati imaju dovoljno prostora i vremena da se upoznaju sa svim koracima rada i da se sa ove obuke, izađu sigurni i samouvjereni u svoje znanje. Obuka koja se odvija u Centru dio je standardizovane obuke za pojedina zanimanja u trajanju od dva do tri mjeseca, zavisno od dinamike. Nešto više o samoj obuci reći će nam treneri i predavači koji su danas sa nama.

Ono što mi očekujemo od zajedničkog truda jeste da polaznici ovladaju i steknu što kvalitetnija znanja i vještine i da im ta znanja i vještine omoguće da nađu zapošljenje. Iskustva iz prošlih obuka pokazuju da najveći procenat polaznika ove obuke nađe zapošljene, bilo kod poslodavca bilo u privatnom poslu.

Iskoristila bih ovu priliku da pozovem sve nezapošljene i sve one koji traže posao ili sebe u nekom od građevinskih zanata, da dođu u Centar za obuku Podgorica, ili bilo će drugo u ZZZ CG i potraže detaljnu informaciju i uz našu pomoć, obezbijede sebi sigurniju egzistenciju. Na kraju, želim da vam čestitam uspješno završenu obuku i poželim uspjeh u daljem životu i radu.

Izlaganje gospođe **Lidije Drašković**, diplomirane inženjerke građevinarstva, koordinatorke Centra za obuku

MJESTO SA KOJEG SE ZAPOČINJE NOVI ŽIVOT

Srednja građevinsko – geodetska škola od 2000. godine uključena je u Program obrazovanja odraslih a od 2005. vrši obuku kao sastavni dio Trening centra Podgorice. Potreba za ovakvim vidom obrazovanja u skladu je sa potrebama Zavoda za zapošljavanje da uposli nezapošljene sa njihove evidencije. Škola raspolaže potrebnim prostorom, opremom i kadrom koji sprovodi obuku u teorijskom i praktičnom dijelu a u skladu sa usvojenim programima obuke obrazovanje odraslih za zanimanje keramičar – teracer-pećar, instalater u građevinarstvu, monter suve gradnje, moler – farbar, kao i pomoćnici za ista zanimanja. Obuka se izvodi u 2 godišnja ciklusa i do sada je obuku završilo oko 300 kandidata . Za praktičan dio se angažuju i majstori određenih zanimanja što se pokazalo veoma efikasno. Obuka traje 2-3 mjeseca zavisno od programa obuke. Prvi put u zadnjem ciklusu smo imali obuku Roma koji su dio programa “Druga šansa”.

Naša škola je veoma zadovoljna postignutim rezultatima i mogućnošću kandidata da nastave rad u izabranoj struci. Takođe su pozitivna mišljenja i naših partnera u ovoj obuci, pogotovo određenih firmi sa kojima škola ima izvanrednu saradnju i koje su u mogućnosti da odmah zaposle naše kandidate. Ističemo posebno dobru saradnju sa ZZZ Crne Gore i zahvaljujemo se svima koji su doprinijeli da se ova obuka uspješno završi.

Neki od praktičnih radova, foto FSR

Izlaganje mr **Aleksandra Saše Zekovića**, izvršnog direktora Fondacije za stipendiranje Roma – Instituta socijalne inkluzije

INVESTIRANJE U OBRAZOVANJE I STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE JESTE INVESTIRANJE U BUDUĆE KOHEZIVNO DRUŠTVO

Poštovani polaznici programa „Druga šansa“, poštovani gosti,

danas smo u prilici da prisustvujemo još jednom važnom događaju u procesu socijalne inkluzije crnogorskih Roma. Od ukupno 19 polaznika koji su započeli obuku za jednostavna građevinska zanimanja njih 15 je uspješno položilo i dobilo zvanja pomoćni keramičar, pomoćni moler i pomoćni vodoinstalater.

Program „Druga šansa“, koji zajednički realizuju Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Centar za stručno obrazovanje, Fondacija za stipendiranje Roma i njemačka međunarodna organizacija za obrazovanje odraslih „DVV International“, predstavlja, nakon pokretanja stipendijskog školskog i univerzitetskog programa, najefektniji doprinos inkluziji Roma u crnogorsko društvo.

Projekat, koji finansira **Evropska unija**, posredstvom **Evropske agencije za rekonstrukciju (EAR)**, predviđao je da lica romske i egipćanske nacionalnosti iz Podgorice i Nikšića, prođu kroz zvaničan program funkcionalnog opismenjavanja i stručnog osposobljavanja, kako bi se uz dodatne sadržaje poput vozačke i informatičke obuke, povećale mogućnosti bolje integracije u društvo i trajnije i kvalitetnije zapošljenje.

Romi su i dalje grupa sa jako limitiranim mogućnostima zapošljenja, niskom konkurencijom i mobilnošću na tržištu rada zbog generalno niskog nivoa obrazovanja, stručnih vještina i diskriminacije.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je nosilac aktivnosti na implementaciji nacionalnog akcionog plana uključivanja Roma u oblasti zapošljavanja.

U posmatranom periodu postignut je značajan napredak u stvaranju pretpostavki i okruženja za primjenu aktivne politike zapošljavanja (APZ) i porasta stope zapošljenosti kod romske populacije.

Najuspješnije polaznike programa obuka u građevinarska zanimanja **Ada Adžovića**, **Nebiha Berišu** i **Samira Hazirija** ZZZ Crne Gore i FSR nagradili su novčanom nagradom i knjigom. Uvjerena o završenom programu obuka uspješnim polaznicima uručio je **gospodin Goran Šćepanović** iz ZZZ Crne Gore.

KAKO DO SOCIJALNE EKONOMIJE

Prema riječima direktora Srednje građevinsko – geodetske škole gospodina **Dragana Miranovića**, u toku obuke kandidati su pokazali značajnu zainteresovanost, motivisanost i kreativnost. Formiranje pozitivnog odnosa prema radu i njihovo aktivno angažovanje tokom obuke, prema riječima prof. Miranovića, dobra je preporuka i za budući rad. Direktor Građevinske škole je mišljenja da je projekat „Druga šansa“ uspješno okončan i da zaista daje drugu šansu nezapošljenim Romima. Takođe škola je mišljenja da bi polaznici programa koji su se istakli u obuci, u određenom roku, uz angažovanje kvalifikovanih majstora mogli da steknu iskustvo u obavljanju poslova iz oblasti za koje su obučavani. Saradnja sa majstorom bi im obezbijedila nastavak kontinuiranog rada, mogućnost usavršavanja i nalaženje zapošljenja. ZZZ Crne Gore i FSR su učinili svoje. Na potezu je državna Komisija za primjenu Strategije za poboljšanje položaja RAE populacije kako bi se značajnija pažnja posvetila upravo ovoj grupi i podstaklo njihovo zapošljavanje i konačno razvitak socijalne ekonomije u Crnoj Gori.